

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
(назва дисципліни)

**ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 Управління та адміністрування

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 071 Облік і оподаткування

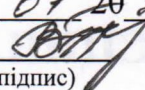
ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ фаховий молодший бакалавр

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Ольга СТЕШЕНКО, викладач економічно-комерційних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст».

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні циклової комісії
економічно-комерційних дисциплін
Відокремленого структурного підрозділу
«Лубенський фінансово - економічний
фаховий коледж Полтавського державного
аграрного університету»

Протокол № 7 від «16» 01 20 20 р.

Голова циклової комісії  (Вікторія ПОНОМАРЕНКО)
(підпис)

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є нормативним документом, що визначає зміст навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, які вона формує.

Навчальна програма навчальної дисципліни «Біржова діяльність» спрямована на ознайомлення здобувачів освіти із методичними та методологічними питаннями біржової діяльності у розрізі активів з урахуванням досвіду вітчизняних та іноземних компаній, підготовка фахівців високої кваліфікації, здатних в умовах ринкової економіки широко використовувати свої знання з метою засвоєння теорії та практики ведення біржової діяльності на підприємствах різних форм власності.

Навчальну програму з навчальної дисципліни «Біржової діяльності» укладено на основі Стандарту фахової перед вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування здійснює підготовку фахових молодших бакалаврів на основі базової середньої освіти.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальності	071 Облік і оподаткування
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Нормативна/вибіркова	Вибірковий компонент (ВК) за вибором здобувача освіти
Кількість тем	12
Загальна кількість годин	90
Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин:	
Лекції	24
Практичні заняття	16
Самостійна робота	50
Форма підсумкового контролю	залік

II. МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

компетентності та заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Біржова діяльність» формування системи професійних знань та практичних компетентностей, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Орієнтація на формування та ефективну реалізацію потенціалу майбутнього фахівця і на його основі подальшу інтеграцію у світовий освітній простір, забезпечення ринку праці конкурентоспроможними та мобільними фахівцями з активною громадською позицією, високими морально-етичним якостями та відповідальними за результати власної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни «Біржова діяльність»: ознайомлення з узагальненим досвідом роботи зарубіжних і вітчизняних бірж, вивчення нормативних основ здійснення біржової діяльності в Україні, опанування технології здійснення біржових операцій на різних видах бірж.

Предметом навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є принципи, методи та інструменти технології виконання біржових угод.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркового дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

- знати:

- зміст основних категорій дисципліни, її предмет, метод та задачі;
- еволюцію форм біржової торгівлі;
- тенденції, фактори і основні напрямки системи організації бірж;
- законодавча базу створення та механізм функціонування бірж;
- класифікацію бірж та їх основні характеристики;
- органи управління і структурні підрозділи товарних бірж;
- принципи і основні поняття біржової торгівлі;
- асортимент біржових товарів і принципи формування товарної системи біржових товарів;
- основні види біржових контрактів та їх характеристики.

- уміти:

- здійснювати пошук фінансової інформації та правильно її інтерпретувати;
- здійснювати відбір брокера;
- організувати діяльність брокерської фірми;
- укладати біржові контракти;
- визначати результати біржової торгівлі.

Міждисциплінарні зв'язки: тісно пов'язані з дисциплінами «Фінанси підприємства».

Програмою навчальної дисципліни «Біржова діяльність» передбачено проведення лекцій, семінарських, практичних, складання семестрового заліку з біржової діяльності.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 6. Здатність здійснювати обліково-аналітичні процедури із застосуванням спеціалізованих програмних засобів і комп'ютерних технологій. СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства. СК 12. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.
Результати навчання (РН)	РН 1. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах. РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети. РН 17. Дотримуватися вимог професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення економічного розвитку України.

ІІІ. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема		Обсяг годин			Разом
№	Назва	Лекції	Практичні/ семінарські	Самостійне вивчення	
1.	Історія розвитку організованого гуртового ринку	2		4	6
2.	Організація міжнародного товарно-біржового ринку	2		4	6
3.	Біржа як організатор торгівлі на ринку	2	2	4	8
4.	Становлення біржового ринку України та принципи його регулювання	2	2	4	8
5.	Організація товарних бірж	2		4	6
6.	Організація біржових торгів	2	2	4	8
7.	Біржові угоди	2		4	6
8.	Біржове котирування цін	2	2	4	8
9.	Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності	2	2	4	8
10.	Ринок цінних паперів та фондова біржа	2	2	4	8
11.	Валютні біржі	2	2	4	8
12.	Ф'ючерсний ринок та його особливості	2	2	6	10
Всього		24	16	50	90

3.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗОВАНОГО ГУРТОВОГО РИНКУ

Суть, поняття та основні форми організації ринку.

Мета, завдання та особливості аукціонної та ярмаркової торгівлі.

Особливості діяльності торгових домів та гуртово-продовольчих ринків.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ТОВАРНО-БІРЖОВОГО РИНКУ

Організація та функціонування товарно-біржового ринку.

Еволюція становлення світової біржової торгівлі.

Роль товарних бірж у формуванні світових цін.

Особливості діяльності міжнародних бірж.

3. БІРЖА ЯК ОРГАНІЗАТОР ТОРГІВЛІ НА РИНКУ

Економічний зміст діяльності товарної біржі.

Економіко-правова база створення товарної біржі та формування її матеріальної бази. Основні види бірж, їх характеристики та функції. Особливості функціонування біржових товарів.

Практичне заняття

Здійснення класифікації бірж та опис їх функцій.

4. СТАНОВЛЕННЯ БІРЖОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ПРИНЦИПИ ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Етапи та особливості розвитку біржового ринку України.

Регулювання біржової діяльності. Об'єднання бірж у асоціації. Національна асоціація бірж України (НАБУ).

Практичне заняття

Аналіз стану біржової діяльності та показників торгівлі аграрних бірж України.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ТОВАРНИХ БІРЖ

Створення біржі. Засновники та члени бірж, їх функції, права та обов'язки.

Структура біржі та її органи управління.

Економічні відносини біржі з клієнтами.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Правила біржової торгівлі та специфіка їх дотримання.

Організація торговельного процесу в біржовій операційній залі.

Біржовий товар, його ознаки. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття.

Особливості біржової мови жестів та жаргону брокера.

Практичне заняття

Ознайомлення з організацією та порядком проведення біржових торгів. Оформлення документів на біржових торгах.

7. БІРЖОВІ УГОДИ

Зміст біржових угод та їх види. Оформлення, реєстрація біржових угод та гарантії їх виконання. Товарний арбітраж.

8. БІРЖОВЕ КОТИРУВАННЯ ЦІН

Роль та види цін у формуванні кон'юнктури ринку.

Правила і методика біржового котирування цін.

Формування біржових цін на основі попиту і пропозиції.

Біржова цінова стратегія. Роль моніторингу у прогнозуванні біржової кон'юнктури ринку.

Практичне заняття

Розрахунок обсягів біржового попиту і пропозиції з врахуванням різних чинників. Розрахунок прогнозної ціни на основні біржові товари.

9. УЧАСНИКИ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ ТА ЇХ РОЛЬ У ТОРГОВЕЛЬНО-ПОСЕРЕДНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Характеристика суб'єктів біржового посередництва.
Роль, значення та функції брокерської служби на біржі.
Організаційна структура брокерських фірм (контор).
Взаємовідносини біржових посередників з клієнтами.
Торгово-економічні стратегії брокерських фірм та брокерів.
Винагороди за брокерську діяльність та ефективність її здійснення.

Семінарське заняття

Ознайомлення з договором на брокерське обслуговування. Розрахунок економічної ефективності діяльності брокерських фірм та їх брокерів.

10. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВА БІРЖА

Еволюція становлення фондового ринку в Україні на основі світового досвіду. Класифікація, принципи і функції фондового ринку.

Учасники фондового ринку, їх права та обов'язки.
Цінні папери як біржовий товар. Пайові та приватизаційні цінні папери.
Боргові цінні папери: облігації, векселі, сертифікати.
Похідні цінні папери: опціон, ф'ючерс. Емісія і розміщення цінних паперів.
Фінансово-економічна оцінка діяльності ринку цінних паперів.
Функціонування фондового ринку та його регулювання в Україні.
Застосування індексів на фондовому ринку.

Практичне заняття

Ринок цінних паперів та функціонування фондового ринку.

11. ВАЛЮТНІ БІРЖІ

Міжнародна валютна система. Валюта як товар.
Валютні операції. Валютні курси.

Практичне заняття

Розрахунок результатів від реалізації різної валюти залежно від курсу.

12. Ф'ЮЧЕРСНИЙ РИНОК ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Становлення ф'ючерсної торгівлі у біржових центрах світу.
Сутність ф'ючерсної торгівлі. Поняття ф'ючерсних контрактів та механізм укладання угод. Хеджування угод на біржовому ринку. Спекуляція на біржових торгах. Зміст біржової гри. Фінансові розрахунки ф'ючерсного контракту.

Семінарське заняття

Розрахунок результатів від реалізації ф'ючерсного контракту.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Рекомендована література і джерела

1. Третякова О. В. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах / О. В. Третякова, В. М. Харабара, Р. І. Грешко // Економіка і держава. 2020. №5. С.107
2. Павлов К. В., Лялюк А. В., Павлова О.М., Данилюк Т. І. Економіка та організація біржової діяльності : навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 274 с.
3. Солодкий М.О., Яворська В.О. Міжнародні біржові ринки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. М.О. Солодкого Київ: Компринт, 2019. 520 с.
4. Солодкий М.О., Ільчук М.М., Яворська В.О. Аналіз і прогнозування біржового ринку: навч. посіб. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 642 с.
5. Фондовий ринок: підручник /Л.М.Сатир та ін. За заг. ред. д-ра ек. наук, проф. Шуст О.А. Біла Церква: БНАУ, 2021.480с.
6. Сатир Л.М., Шевченко А.О., Новікова В.В. Аналіз та прогнозування біржового ринку: навчальний посібник Дніпро: Середняк Т.К., 2018. 372 с.
7. Шевченко А.О. Державне регулювання в системі біржової діяльності України. Інтернаука. 2023. № 7.с.156-163.
8. Сохацька О.М., Панасюк В.М., Роговська-Іщук І.В., Вінницький С.І. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 309 с.

Електронні ресурси

1. Закон України «Про товарну біржу» від 10 грудня 1991 року № 1956-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
2. Конституція України від 28 червня 1996 року, редакція від 01.01.2020 року
URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV Чинний зі змінами 03.09. 2024 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>